

на групові та інституційні норми, які визначають дії і взаємини індивідів в їх повсякденному житті [3, с. 13].

Внаслідок впливу інформаційно-комп'ютерної революції на всі сфери життєдіяльності людини процес віртуалізації суспільства є природним результатом розвитку інформаційної цивілізації. Віртуальна реальність, що виникає завдяки комп'ютерним технологіям і глобальній мережі Інтернет, сприяє формуванню нового виміру в соціальних відносинах, зв'язках і взаємодіях. Нові можливості, що виникають у нових умовах розвитку інформаційних технологій, сприяють інституціоналізації нових форм соціальної взаємодії: комунікація, виробництво товарів і надання послуг, їх споживання переносяться в сферу віртуального.

Список літератури

1. Голубь В. В. Соціальна модернізація в контексті реформ перехідних суспільств [Електронний ресурс] / В. В. Голубь // Державне будівництво. – 2011. – № 1. – Режим доступу: <http://www.kbua.kharkov.ua/e-book/db/2011-1/doc/1/08.pdf>. – Назва з екрана.

2. Дупак В. Г. Метафізика віртуальної реальності: аналіз філософських концепцій / В. Г. Дупак // Вісник Житомирського державного університету. – 2012. – Вип. 66. – С. 27–31.

3. Дзьобань О. П. Віртуальні комунікації: роль й місце у сучасному світі / О. П. Дзьобань, С. Б. Жданенко // Правова інформатика. – 2015. – № 2 (46). – С. 9–16. – Режим доступу: http://ippi.org.ua/sites/default/files/dopvkrm_46_2_2015.pdf. – Назва з екрана.

МОКЛЯК Лариса Іванівна,

доцент НАУ, доцент кафедри філософії НН ГМІ НАУ

КУЛЬТУРНА РЕАЛЬНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА У ДЗЕРКАЛІ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ КУЛЬТУРИ

Сучасні дослідники інформаційного суспільства визначають його як новий тип соціальної реальності, новий етап формування цивілізації, сутністю якої є глобалізоване постіндустріальне суспільство, в якому головним продуктом виробництва є інформація. Зростання ролі інформації й інформаційних комунікацій, створення глобального інформаційного простору, примат економіки і

виробництва, техніки і технічних інновацій – визначальні риси цього типу суспільства.

Саме ці риси, так званого, економічно-технологічного центризму мають вирішальне значення у реалізації головної мети сучасного інформаційного суспільства – виробництва інформації і знання. Динамічний розвиток інформаційних технологій, утворення глобальної інформаційної інфраструктури, їх використання майже в усіх сферах людської діяльності, змінюють сучасну соціальну реальність, її соціальні інститути, від художньої сфери до політики, від життєвого устрою окремої сім'ї так і соціуму загалом. Інформаційне суспільство, як новий тип цивілізації, не є відокремленим від того змісту, соціальною формою організації якого він є, тобто від усього соціально-культурного процесу розвитку людства.

Вочевидь, що передусім функціонування інформаційного суспільства визначається виробництвом і використанням інформації. Але і виробництво, і використання інформації забезпечується культурою, тобто сферою інформаційно-семіотичної діяльності, яка є колективним досвідом всього людства. Саме культура забезпечує збереження цінної соціальної інформації і саме культурою створюються механізми її освоєння сучасними і наступними поколіннями. Розвиток сучасного інформаційного суспільства, його атрибутивних структурних підсистем супроводжується формуванням свого інформаційно-семіотичного забезпечення – інформаційною культурою.

Становлення інформаційної культури сучасного суспільства відбувається на зламі епох, зустрічі, не завжди дружній, різних країн, народів, поколінь, культурних ментальностей. Криза культури – це неминучий супутник соціально-культурної еволюції, коли історичний процес набуває нової якості, сповнений невизначеності, непередбачуваності який, за висловом відомого письменника Рея Бредбері, «треба не передбачати, а попереджати».

Для філософії культури не втрачають актуальності питання поставлені І.Кантом: «Що я можу знати?», «Що я повинен робити?», «На що я повинен сподіватися?». Що на сучасному етапі ми можемо знати про інформаційну культуру, в чому полягає її смисл, яке місце вона займає в культурній реальності сучасного світу?

Вітчизняна філософсько-культурологічна думка, спираючись на класичну філософську традицію тотожності історичного і логічного, розглядає інформаційну культуру як закономірний етап конкретно-історичного розвитку світової культури людства. Поле інформаційної

культури не обмежується лише сферою комп'ютеризації чи інформаційної техніки. Воно включає і віддзеркалює суперечливий, складний і різноаспектний спектр відношень сучасної людини до світу, орієнтовано на інформаційне забезпечення людської діяльності.

Відсутність на сьогоднішній час загальноприйнятого визначення поняття «інформаційна культура», виокремлення і зосередження уваги на певних, конкретних сторонах цього соціального феномену, засвідчує його складність, фундаментальність. Інформаційна культура пронизує усі сфери людської діяльності сучасного суспільства. Універсальність інформаційної культури викликало до життя необхідність її тлумачення як у широкому розумінні, так і вузькому.

Під широким тлумаченням інформаційну культуру розуміють як сукупність принципів і механізмів, що забезпечують позитивну взаємодію етнічних і національних культур, їх внесок у творення спільного досвіду людства. У вузькому сенсі інформаційну культуру визначають як систему знань та вмінь, яка забезпечує ефективність інформаційної діяльності у досягненні поставленої мети.

По-перше, інформаційна культура як на особистісному, так і на суспільному рівні засвідчує вміння і здатність суспільного суб'єкта організувати й управляти інформаційними процесами. По-друге, інформаційна культура характеризується продуктивністю збирання і зберігання, опрацювання і використання і, що є найістотнішим, творенням інформації. Знання й вміння оперувати зазначеними складовими інформаційної культури дозволяють формувати раціонально обґрунтовану основу для розробки й моделювання ефективних рішень, які є актуальними для життєдіяльності сучасної людини і суспільства. Друге кантівське питання вимагає визначити, усвідомити ті ціннісні орієнтири, які мають допомогти людині не тільки вижити у сучасних умовах, але й жити так як належить людині.

Процес розвитку інформаційного суспільства вимагає нагального вирішення глобальної проблеми, пов'язаної з формуванням людини, як активного соціального суб'єкта здатного до життєдіяльності в нових умовах інформаційного світу. Сучасне суспільство в реалізації цього стратегічного завдання має продуктивно використати такий соціальний інститут як інститут освіти. Саме цей соціальний інститут, за належного державного і фахового управління, може охопити і залучити до процесу формування нового інформаційного світогляду, інформаційної

культури, інформаційної грамотності, всі верстви населення, починаючи від дошкільних закладів до університетів третього віку, сформувати вміння не тільки накопичувати інформацію, але й самостійно її освоювати. Система освіти може і має подолати, вирішити суперечності, які склалися між двома моделями пізнання – моделлю, яка орієнтована на знання і моделлю, яка орієнтована на інформацію. Тенденція, притаманна сучасності, полягає в намаганні трансформувати знання в уніфіковану і знеособлену інформацію, яка на відміну від знання більш піддається збереженню і передачі без спотворення.

Знання, за своєю природою, більш орієнтоване не стільки на споживання і використання, скільки на розуміння і включення у спільну, колективну ситуацію. Моделі знання відповідає книга, бесіда, лист, моделі інформації – комп'ютерна база даних, Інтернет. Трансформація знання в інформаційні потоки висуває низку задач. Перш за все, інформація, щоб бути сприйнятою, повинна бути зрозумілою. Вона повинна пройти як процедуру дешифровки, так і процедуру розуміння. Це засвідчує те, що людина повинна мати певний рівень інформаційної культури, який би відповідав сучасним вимогам.

ОРДЕНОВ Сергій Сергійович,

*кандидат філософських наук, лаборант кафедри філософії
НН ГМІ НАУ*

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНУ ДОБУ

Сучасні комунікаційні системи докорінно змінили чимало соціальних процесів та дозволили зблизити й об'єднати окремі, до того не пов'язані між собою, території і соціальні структури. На тлі їхнього бурхливого розвитку спрощується доступ до світових інформаційних ресурсів. Це дає змогу людям задовольняти особисті й соціальні потреби в інформаційних продуктах, за рахунок чого у свідомості формуються науково-світоглядні, зокрема й правові компоненти. Позитивним є й те, що задоволення особистих і соціальних потреб в інформаційних продуктах обумовлює децентралізацію влади та сприяє послабленню вертикальних, ієрархічних моделей соціальної організації, подоланню відчуженості людей від соціального життя.